

bu hükmün mücâverete niyet eden kişinin Harem'de yaşamanın gereklerini yerine getirme hususunda kendinden emin olması şartına bağlı olduğunu özellikle belirtmektedir.

Mücâveret kavramı daha sonra Medine'de ikamet için de kullanılmıştır. Mekke'de mücâveretin mekruh olduğuna dair delillerin bu bölgeye gösterilmesi gereken hürmetle doğrudan ilişkili olduğundan yola çıkan İbnü'l-Hümâm, Ebû Hanîfe'nin bu konudaki görüşünün Medine için de geçerli olması gerektiğini ifade eder. Ancak Hanefî mezhebinde İbnü'l-Hümâm'ın bu fikrinin tercih edilmediği anlaşılmaktadır.

BİBLİYOGRAFYA :

İbnü'l-Esir, *en-Nihâye*, I, 314; Buhârî, "İ'tikâf", 2, 4, 19, "Hâyız", 2, 5; Fâkihî, *Ah̄bârü Mekke* (nşr. Abdülmelik b. Abdullah b. Dehîş), Mekke 1407/1986, II, 282-310; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* (nşr. Hamdî Abdülmecid es-Selefi), Beyrut, ts. (Dâru İhyâ'i't-türâsî'l-Arabî), IX, 222; Gazzâlî, *İhyâ'*, Kahire, ts. (el-Mektebetü't-ticâriyyetü'l-kübârâ), I, 243-244; İbn Rüşd, *el-Beyân ve't-taḥşîl* (nşr. Saïd A'râb), Beyrut 1404/1984, II, 552; Fahreddin er-Râzî, *Mefâtiḥü'l-ğayb*, IV, 52; İbn Kudâme, *el-Muğnî*, I, 13; III, 556; VI, 124; Nevevî, *el-Mecmû'*, VIII, 278-279; a.m.f., *Şerḥü Müslim*, IX, 151, 152; İzzeddin İbn Cemâa, *Hidâyetü's-sâlik ile'l-meğâhibi'l-erba'a fi'l-menâsik* (nşr. Nûreddin İtr), Beyrut 1414/1994, I, 101-103; İbnü'l-Hümâm, *Fethu'l-kadir*, Beyrut, ts. (Dârü'l-fikr), III, 178-179; İbn Nuceym, *el-Bahrü'r-râ'ik*, VIII, 443; Muhammed b. Abdullah el-Haraşî, *Şerḥü Muḥtaşarı Ḥalil*, Bulak 1317, III, 107; VIII, 176, 177; İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr* (Kahire), II, 524, 627; Muhammed b. Mükerrrem el-Kirmânî, *el-Mesâlik fi'l-menâsik* (nşr. Suûd b. İbrâhîm b. Muhammed eş-Şüreyym), Beyrut 1424/2003, II, 1027-1029; Sâlih el-Ezherî, *Cevâhirü'l-iklîl*, Beyrut, ts. (Dârü'l-ma'rife), I, 6.

NEBİ BOZKURT

MÜCÂZEFE

(bk. CÜZÂF).

MÜCBİRE

(bk. CEBRİYYE).

MÜCCÂA b. MÜRÂRE

(مجتاعة بن مرارة)

Müccâa b. Mürâre b. Sülmâ el-Hanefî (ö. 41/661'den sonra)

Sahâbî.

Yemâme'deki Necid bölgesinde yaşayan Benî Hanife kabilesine mensuptur. Babası bu kabilenin önde gelen şahsiyetlerindendi. Müccâa 10 (631) yılında Sülmâ b.

Hanzale es-Sühaymî başkanlığında Medine'ye gelen Benî Hanife heyetinde yer aldı. Rahhâl b. Unfüve el-Hanefî, Müseylimetülkezzâb ve babası Mürâre b. Sülmâ gibi önemli kimselerin bulunduğu on ya da on yedi kişilik bir heyetle Resûl-i Ekrem'in yanına giderek müslüman oldu ve birkaç gün Medine'de kaldı. Resûlullah'tan ilgi gören heyet Remle bint Hâris en-Neccâriyye'nin evinde ağırlandı. Bu esnada Müccâa, Hz. Peygamber ile sık sık görüşerek İslâm'ı anlamaya ve bu konuda bilgi edinmeye çalıştı; Kur'an dinlemek ve öğrenmek için Mescid-i Nebevî'deki ders halkalarına katıldı.

Güçlü bir hatip, iyi bir siyaset adamı ve kabilesi arasında itibarlı bir şahsiyet olması sebebiyle Resûl-i Ekrem'in yakınlık gösterdiği Müccâa'nın isteği üzerine Necid taraflarındaki Gavre, Gurâbe ve Hubel mevkiilerinde bulunan sahipsiz araziler kendisine iktâ edildi. Aralarında düşmanlık bulunan müşrik Benî Zühl kabilesine bağlı Sedüsoğulları tarafından öldürülen kardeşinin diyetini alabilmek için yardım istedi. Ancak Resûlullah, müşriklerden diyet alınmayacağını söyleyerek Zühloğulları ile yapılacak ilk savaşta elde edilecek ganimetlerin beşte birinden diyeti ödeyeceğini belirtti ve buna dair kendisine bir yazı verdi (Ebû Dâvûd, "İmâre", 20). Medine'den ayrılırken ona ve arkadaşlarına 5'er ukiyye gümüş ihsanda bulunuldu.

Müccâa, Yemâme'ye döndükten sonra kabilesi arasında İslâm'ı yaymaya çalıştı. Resûlullah'ın vefatı esnasında ve daha sonra Müseylimetülkezzâb öncülüğünde Necid taraflarında baş gösteren irtidat hareketlerine karşı çıktı. Hz. Ebû Bekir devrinde mürtedlerle yapılan savaşlarda Hâlid b. Velîd'in başarı kazanmasında önemli katkıları oldu. Savaşın ardından Benî Hanife kabilesinin ödeyeceği tazminat konusunda Hâlid b. Velîd nezdinde kabilesini savundu ve hemşehrilerinin en az tazminatla kurtulmasını sağladı. Daha sonra muhtemelen yaşlılığı veya rahatsızlığı sebebiyle savaşlara katılmadı. Ancak onun Hz. Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali devrinde Medine'ye geldiği ve onlardan itibar gördüğü bilinmektedir. Şair olarak da tanınan Müccâa, Hz. Peygamber'den pek az sayıda hadis nakletmiş olup bilinen tek râvisi oğlu Sirâc b. Müccâa'dır. Kaynaklarda onun Muâviye b. Ebû Süfyân döneminde (661-681) vefat ettiği belirtilmişse de ölüm tarihi hakkında kesin bilgi yoktur.

BİBLİYOGRAFYA :

Ebû Dâvûd, "İmâre", 20; İbn Sa'd, *eṭ-Tabakât*, V, 549-550; Buhârî, *et-Târîḥü'l-kebir*, VIII, 44; Belâzürî, *Fütûḥ* (nşr. Abdullah Enîs et-Tabbâ' – Ömer Enîs et-Tabbâ'), Beyrut 1407/1987, s. 120, 123, 126-127; İbn Ebû Âsim, *el-Âḥâd ve'l-meşânî* (nşr. Bâsim Faysal Ahmed el-Cevâbire), Riyad 1411/1991, III, 310; Taberî, *Târîḥ*, Beyrut 1411/1991, II, 277-283; İbn Düreyd, *el-İştikâk*, s. 348; İbn Kânî, *Mu'cemü's-sahâbe* (nşr. Ebû Abdurrahman Salâh b. Sâlim el-Musarrâfî), Medine 1418/1997, III, 112-113; Merzûbânî, *Mu'cemü's-şu'arâ'* (nşr. F. Krenkow), Beyrut 1402/1982, s. 472; İbn Abdülber, *el-İstî'âb* (Bicâvî), IV, 1458; İbnü'l-Esir, *Üsdü'l-ğâbe*, IV, 285-286; İbn Hacer, *el-İşâbe* (Bicâvî), V, 768-770; VI, 353-354; Muhammed Hamîdullah, *el-Veşâ'iku's-siyâsiyye*, Beyrut 1405/1985, s. 157-159; Ali b. Hüseyin Ali el-Ahmedî, *Mekâtibü'r-Resûl*, Beyrut, ts. (Dâru Sa'b), I, 138-139; III, 456-457.

MEHMET EFENDİOĞLU

MÜCEDDİD

(bk. TECDİD).

MÜCEDDİYYE

(المجددية)

Nakşibendiyye tarikatının

İmâm-ı Rabbânî'ye

(ö. 1034/1624)

nisbet edilen kolu

(bk. NAKŞİBENDİYYE).

MÜCEMMİ' b. CÂRIYE

(مجمع بن جارية)

Mücemmi' b. Cârîye

b. Âmir el-Evsî el-Ensârî

(ö. 60/680 [?])

Sahâbî.

Evs kabilesine bağlı Amr b. Avf oğullarındandır. Babası, münafıkların ileri gelenlerinden ve Mescid-i Dirâr'ın kurucularından Cârîye b. Âmir el-Evsî'dir. Mücemmi', Hz. Peygamber'in Medine'ye hicretinden sonra henüz çocukluk çağında iken İslâm'a girdi. Hudeybiye seferine katıldı ve Bey'atürrıdvân'da bulundu. Hayber Gazvesi'ne iştirak etti. Mescid-i Dirâr'ın yıkılışı esnasında buranın imamlık görevini yürüttüğü için kendisinin de münafık olduğu ileri sürüldü, ancak münafıkların bu mescidi açma konusundaki asıl amaçlarını bilmediğine dair yemin edince ithamdan kurtuldu.

İyi bir hâfız olan Mücemmi' b. Cârîye, Kur'an metnini derleyen Medinelî altı sahâbiden biridir. Resûlullah'ın vefatından